

SONATA MODERNA

Barcelona, 21 d' octubre de 1948

Després de passar tres anys llargs a Cuba pels meus negocis, havia tornat a Barcelona —roda el món i torna al Born— i una de les meves primeres diligències va ésser la d'anar a veure el meu amic Sebastià Gironella, amb el qual, encara que no ens cartegéssim, ja des de l'escola havíem estat sempre excel·lents companys.

El pis estava tancat i la portera va dir-me que els senyors eren a la torre.

—¿A la torre? ¿Quina torre?

—La que els senyors tenen al Closell.

—Ah! ¿Una torre al Closell? Sí que se l'han buscada a prop! Naturalment. El senyor no pot allunyar-se gaire de Barcelona...

—Doncs miri que hi passen mesos. Fora del cor de l'hivern, que diu que tots els veïns se'n van i allò queda massa desert...

—Ja és estrany —vaig comentar, somrient—. Els deu haver caigut molt a l'ull, perquè abans no era pas gens amic

del camp, el senyor Gironella... —Mes, de sobte, amb una mica d'alarma:— Escolti: ¿no serà pas per motius de salut, que...?

—Ca! No, senyor! Si tots estan més trempats i més grassos! Veurà: allí tenen totes les comoditats...

—És a dir, ¿que han trobat bona proporció?

—Oh, com tot s'ho han fet al seu gust, veurà!

Em va estranyar que, en el temps que corre, hi hagués un propietari tan amable que volgués deixar fer en la seva finca lo que li passés pel cap al seu llogater; i la portera, que em coneixia de temps, en llegir l'estranyesa en la meva cara, sorpresa, a son torn, declarà:

—És que la torre és dels senyors, ¿comprèn?

—¿Què vol dir?

—Que no l'han pas llogada, sinó que se l'han feta de soca i arrel... A les primeries de l'estiu van estrenar-la.

Aleshores pla vaig quedar-me parat! Jo coneixia prou bé la posició econòmica del meu amic i mai no hauria sospitat que pogués fer-se una torre al Closell —que era o prometia ésser, quan jo me n'havia anat a Cuba, una barriada de luxe—, mes ni tan sols a la Muntanya Pelada.

Decidit a veure el meu amic, no únicament pel gust de veure'l, sinó, ho confesso, també quelcom picat per la curiositat, vaig fer-me donar les entresenyes precises per la portera, i l'endemà marxava al Closell.

La meva sorpresa augmentà extraordinàriament en petjar aquells indrets després de més de mitja dotzena d'anys de no haver-los vist. Lo que jo havia conegut ermots o conreus, salpebrats ací i allà per algunes estantisses barraques de fusta amb coberta d'uralita, o algunes construccions rudimentàries

de pedra i calç, alirets innocents de menestrals que somien passar els finals de setmana en esbargiment assolellat, lluny de l'estretor malolent dels modestos pisets ciutadans, eren, avui, encaixos de carrers en un pla d'urbanització pintoresca i, a lo que semblava al primer cop d'ull, ben meditada, on havien bastit ja bon nombre d'edificis nous de trinca, uns acabats del tot i altres en distints graus de desenrotllament.

Entre els primers, brillant, immaculada encar, com una parencera joguina eixida tot just de la capsa, ressortia la Villa María-Eugenia, o sia la torre del meu amic Sebastià Gironella. Vaig trobar-lo a ell mateix tot mal guarnit —mai no havia estat cap model d'elegància refinada i, a judicar per l'aspecte que presentava en descobrir-lo, d'improvís, devia ésser una d'aquelles persones que creuen que la impúdica exhibició de totes les decrepituds amuntegades en els seus guarda-robes de la capital forma part del natural comportar-se en el camp—, amb unes arpelles a les mans i pentinant curosament el pèl moixí d'un clap de prat novell, verdejant, amb nota fresquí-vola, entre els amples caminals, grisencs de pedreguet granat, que també semblaven eixits tot just de mans d'un jardiner.

Palplantat banda ençà del bell portal de ferro, vaig contemplar el bon minyó durant un llarg minut sense que ell, tot donat a la seva feina, hagués aixecat els ulls i reparat en mi. Després vaig cridar-lo, amb el diminutiu afectuós de quan érem estudiants:

—Tianet!...

Adreçà l'esquena, es féu visera amb la mà i, de sobte, l'arpella li va caure dels dits.

—Tu! —va cridar, estupefacte; i, a seguit, botant amb agilitat sorprenent, vingué a correu a obrir-me el portal.

Ens abraçarem, emocionats.

—En tot hauria pensat menys a posar-te els ulls a sobre en aquests mons de Déu!...

Estava content, íntimament content de veure'm, content d'ell, content de tot lo que el rodejava. Es ficà en un embull de preguntes trencades, que no esperaven contesta, d'explicacions fragmentades per a tornar a preguntar...

—T'has tornat molt treballador —vaig poder dir, a la fi, signant amb els ulls l'arpella.

—Ordres del metge, fill! —exclamà alegrement—. Diu que tinc de fer exercici... Posava massa ventre... —I es palpà l'embalum rodonet i remuntat, una mica massa oprès per uns pantalons excessivament justos.

—En efecte, t'has engreixat —vaig afegir, prenent-li la mida amb un altre cop d'ull.

—¿Què vols fer-hi? La bona vida... els bons aires... —confessà.

—Sí; ja veig que has prosperat —i, d'un terç esguard circular, vaig abraçar tot lo que ens rodejava.

De cop va sufocar-se tan intensament, que vaig témer haver comès alguna indiscreció. Però ell, de seguida, amb la seva bonhomia expansiva, cuità a traure'm de pena.

—Home!... Com tothom...

—¿Com tothom? ¿Què vols dir?...

—Ja t'explicaré. Però, perdona! Sóc un distretàs. Aquí et tinc de peu dret!... La sorpresa de veure't, ¿saps?... Ara la Maria ja estarà arreglada. —I agafant-me pel braç, s'encaminà vers la torre, fent-me admirar, de pas, una gandula, sota un clap de pins bords.

—¿Veus? Aquí hi llegeixo cada dia el diari i hi faig la mig-

diada... —Un gran para-sol ombrejant una tauleta i uns quants sillons de vímets esmaltats.— Aquí prenem el cafè. Hi passa una fresqueta, noi!... És una delícia. —Per un edifici aixatat, color de rosa.— El garatge...

—¿Fins auto?... Alça, alça! Veig que no t'estàs de res!

—¿Què vols fer-hi? El temps s'ho porta. Si no marxés al pas dels altres, et quedés enrera, i aleshores els que volen passar davant de totes maneres, et trepitgen... No val a badar, fill! A força de deixar-me afaitar, ja m'han tret la llana del clatell... I, tant per tant, val més que sigui jo el que afaiti els altres...

I, a la meua mirada interrogant, afegí, amb una mica d'impaciència:

—Ja t'ho explicaré, ja t'ho explicaré... No saps tu els diners que m'ha fet guanyar aquesta torre i l'auto i el...

Hi vaig fer una rialleta de conill.

—Aleshores, digues que *miel sobre hojuelas*...

—Ja t'ho explicaré, ja t'ho explicaré!

Entràrem. Un vestíbul ideat per un arquitecte de gust modern i que no ha de mirar amb lupa les despeses; un menjador gran com un refetor de convent, però muntat a tot gas; unes habitacions espaioses, clares i còmodes, i bar, amb tot lo d'ús i costum, segons l'última moda; un bon celler, cuina a la nord-americana, delícia de la més puntillosa mestressa de casa; nevera elèctrica, tres o quatre quartos de bany i fins... un piano de cua i una biblioteca-despatx, bastant nodrida de tot lo menester en semblants llocs. En fi, la residència de nou ric, amb tots els ets i uts que podia desitjar un improvisat sense personalitat determinada.

—¿També toques el piano?... Vet aquí una cosa que no sabia!

—No; jo, no... la Maria. De jove tocava quatre lilails... i ara, que no té feina, li serveix per distraure's. No sabia amb què passar l'estona, ¿comprens? I sempre fa bonic... Per això ha tornat a practicar-lo. Totes les altres senyores de per aquí toquen poc o molt i, naturalment, no li agrada ésser menos que elles... No és que tinguem molta relació, encara, però ja aniran venint... La qüestió és que hi hagi panís —fent-se lliscar de pressa i repetidament la punta dels dits mitger i segon sobre la polpa del polze— per agrumar-les...

A la fi, després de quatre crits escampats per la casa, demanant per la senyora, aquesta va aparèixer.

La ratxa de sorpreses no minvava. Jo havia conegut una noia bufoneta, prima, quelcom bellugosa i avespadeta, bruna de pell i cabell castany fosc, i de sobte, vaig trobar-me encarat amb una matrona ufanosa, apesantada, amb un sotabarba com una botifarra travessera, d'un ros de fil d'or, pell flonja i emblanquida per qualche llet de Venus nou estil, llavis intensament vermells i estilitzats a la bona de Déu, i les celles, depilades, fent un arc perfecte, traçat per una fina ratlla negra, que donava a la seva mirada un no sé què estrany, entre aturat i esveradís alhora.

M'acollí amb tanta cordialitat com el seu marit, i, després de mil instàncies perquè prenguéss quelcom —i, aquí, una llarga llista de tot lo que podia temptar-me—, acabà per fer-me remarcar, amb visible satisfacció, els detalls que havien corregut al seu càrrec en l'arranjament de la casa; confort general, cortinetes i tapetets de randa, vaixel·la i cristalleria abundosa i selecta, qualche quadro ressortint dels paraments llisos de les parets...

—¿Veü? Aquest diu que és d'en Mir...